

Het heiligenboek

Filippus Neri (2). De profeet van de christelijke vreugde *Tom Zwaenepoel*

Met de broederschap van de Drie-eenheid brengt Filippus Neri (1515-1595) vele (Italiaanse) pelgrims samen. Deze bijeenkomsten en misvieringen met lofliederen en gebeden in de volkstaal zijn zo populair, dat boven het kerk-schap een extra gebedsruimte moet worden ingericht om het groeiende aantal toehoorders onder te brengen. In dit oratorium ontstaat een woongemeenschap van gelijkgestemden, innerlijk samengehouden door geloofs-gesprek, gebed en Bijbelstudie. Spoedig volgen andere stichtingen in Italië. Bij Filippus' dood zijn het er zeven.

Deze vorm van religieus samen-zijn en vieren ligt ook aan de basis van het oratorium als muzikaal genre: een episch-lyrisch drama zonder toneelschikking met meestal Bijbelse inhoud voor zang en orkest of orgel. Zo moet de vreugde van het geloof niet onderdoen voor de vreugde van kunst en geestelijke muziek.

De orde van de oratorianen is geheel autonoom in de keuze van zijn statuten en verdere reglementen. Filippus weigert zich te gedragen als een generaal-overste die uniformiteit oplegt, met als argumentatie: „Onze enige regel is de liefde.” Zo ontstaat een gemeenschap midden in de wereld, zonder klooster, vaste regels en

geloften. Met zijn medebroeders hanteert Filippus nieuwe ziel-zorgmethodes zoals de leken-preek, kinderpreken, geestelijke liederen in de volkstaal, bedevaarten, geestelijke oefeningen en gebedsuren. Bovendien wijst hij op de dagelijkse eucharistieviering en het sacrament van de biecht, waarin de mens Jezus' liefde ontmoet.

Filippus' diepe aanbidding vindt plaats zonder woorden, met tranen en in extase. Niet met ellenlange preken, maar met concerten en optredens van zangers en acteurs wil hij zijn publiek aanspreken. Legendarisch zijn ook de bedevaarten naar de zeven hoofdkerken van Rome, twintig kilometer ver, begeleid door muzikanten, spelende kinderen en muilezels die drank, voedsel, fruit en eieren voor de pauzes dragen. Op andere dagen bidt Filippus zonder ophouden en 's nachts slaapt hij in een kerk om ook dan dicht bij God te zijn.

Zijn 'moderne' aanpak is populair en succesvol. Met zijn oratorium heeft hij zowel invloed op de jeugd van Rome als op de elite van kunstenaars en geleerden en het pauselijke hof. Voor buitenlandse pelgrims is *Pippo buone* (goede Filip) een levendige bezienswaardigheid. Zo raakt Johann Wolfgang von Goethe door hem

gefascineerd. In zijn *Italienische Reise* schrijft Goethe over Filippus' hoge vroomheid, zijn diepe vrolijkheid en zijn geslaagde uitdaging om „het heilige met het wereldlijke, het deugdzame met het alledaagse te verenigen en te verdragen”.

Goethe heeft geen andere katholieke heilige zo uitvoerig geëerd als Filippus. Een van de sympathiekste heiligen van de katholieke Kerk schenkt ons met zijn geduld, goedheid, vreugde en openheid voor anderen, ook tijdens het gebed en de eucharistieviering, een rijke schat aan levenswijsheid. De lachende en humoristische heilige, die dansend een kerkdienst begint en de Latijnse teksten met plezier verdraait, is de patroonheilige van clowns en humoristen.

Tijdens de audiëntie voor de deelnemers aan het algemeen congres van de confederatie van het oratorium van de heilige Filippo Neri zei Joannes-Paulus II: „Filippus verzekerde de vreugdevolle dimensie van het geloof zo intensief, dat hij algemeen als 'profeet van de christelijke vreugde' geldt” (5 oktober 2000). Wie gelovig is, is gelukkig en geeft zijn vreugde door. Tijdens de Wereldjongerendagen in Madrid waren er op straat enkel lachende gezichten. Meer dan twee miljoen jongeren

straalden van geluk omdat ze in de Spaanse hoofdstad aanwezig waren om hun geloof op een waardevolle manier te beleven. Een heilige als Filippus Neri leert de jeugd van vandaag dat iedere mens geboren is om de weg naar de heiligheid te bewandelen. De Blijde Boodschap bevat alle ingrediënten om een gelukkig, vreugdevol en lachend leven te leiden. Met deze boodschap trokken de jongeren opnieuw huiswaarts, met in hun rugzak een rijke bagage aan nieuwe vriendschappen, spiritueel voedsel en de overtuiging dat de lachende mens het mooiste geschenk van God is.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

16 oktober, 14.05 uur, VRT één. *Julius Caesar*, historisch drama uit 1953 met onder meer Marlon Brando en James Mason. Ingekleurde versie.

16 oktober, 12 uur, Canvas. Pianist Liebrecht Vanbeckevoort, in 2007 laureaat van de Koningin Elisabethwedstrijd, speelt Liszt en Prokofiev.

17 oktober, 23.40 uur, Canvas. *Sous la main de l'autre*, Belgische documentaire van Vincent Detours en Dominique Henry over de trauma's van slachtoffers van foltering en de manier waarop de psychotherapie hen helpt hun leven weer op te nemen.

18 oktober, 20.40 uur, Canvas. *Suikerbakkers*, aflevering 2 van de achtjarige documentaire verhalenserie *Drie generaties* over families die al minstens drie generaties lang hetzelfde beroep uitoefenen.

18 oktober, 22.05 uur, Canvas. *Zijn wij ons brein?*, derde aflevering van *Te gek*, zesdelige documentaireserie over de psychische problemen van vandaag. Vandaag: zijn psychische aandoeningen puur chemische processen in de hersenen?

De vrome kudde

Familie Ingezonden door Leo Heyvaert

– Waarom ik overspannen ben, dokter? Ik trouwde met een weduwe die een dochter had. Die werd aldus mijn stiefdochter. Toen mijn vader ons opzocht, werd hij verliefd op haar en ze huwden. Zo werd mijn stiefdochter mijn stiefmoeder. Mijn vrouw en ik kregen een zoon. Die werd dus de schoonbroer van mijn vader, want hij is de halfbroer van mijn stiefdochter die getrouwd is met mijn vader. Mijn zoon is anderzijds ook mijn oom. De vrouw van mijn vader kreeg ook een zoon. Dat is dus mijn broer, maar terzelfder tijd ook mijn kleinkind, omdat hij de zoon is van mijn stiefdochter. Mijn vrouw is mijn grootmoeder, omdat ze mijn stiefmoeders moeder is. En ik ben dus haar kleinzoon. Maar dat is nog niet alles, dokter. Aangezien ik getrouwd ben met mijn stiefgrootmoeder, ben ik niet enkel de echtgenoot en de kleinzoon van mijn vrouw, maar ook mijn eigen grootvader! Begrijpt u nu dat ik een tikje overspannen ben?

Familie Ingezonden door Jan Umans

– Mijn zoontje lijkt als twee druppels water op mij.

– Niet erg, Piet. Zolang hij maar gezond is.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halwijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

Egyptische koning vallei	↓	kwaad-spreker	gebak	↓	niet bezet	↓	bewondering	bloem sprookjes-figuur	↓
2	↓	↓	wond-haakje muur-holte	→	↓	↓	↓	↓	↓
slank en fijn-gebouwd	→	↓	↓	↓	zelf-ingenomen vergroot-glas	→	8	↓	↓
toevlucht steen-massa	→	↓	↓	↓	↓	↓	maand rivier in Siberië	→	7
↓	↓	↓	5	vrouwelijk dier duw	→	↓	↓	↓	voordat
lijn	spek-steen	↓	Afrikaans dier rivier in Duitsland	→	↓	↓	↓	↓	binnenste van beenderen
↓	↓	↓	↓	3	↓	berg-weide sine loco	→	↓	6
mest-vocht mors-doekje	→	↓	↓	↓	↓	plek Verenigd Koninkrijk	→	↓	↓
↓	4	↓	↓	plant	→	↓	↓	↓	1
ongewenste vouw	→	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	zeer

Tijdschriften van 'De Puzzelaar' vindt u in de perswinkel.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: KLETSNAT

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---